

FORTIDSMINNEFORENINGEN

National Trust of Norway

HOVEDSTYRETS ÅRSMELDING 2021

Også 2021 ble et år preget av pandemi, med nedstenging og reduserte muligheter for fysiske arrangementer og møter. Aktiviteten i foreningen må likevel kunne sies å ha vært høy. 17. til 19. september avholdt vi representantskapsmøte i Kristiansand, med gode diskusjoner, ekskursjoner og påfyll av inspirasjon.

Besøket på eiendommene bedret seg noe i forhold til forrige sesong, og de to nye programmene Håndlag og Husbruk ble lansert innenfor rammene av den nye Avdeling Bygningsvern. Gjennom året ble det også en gledelig økning i medlemstallet.

Organisasjon

Medlemmer

Pr. 31.12.2021 hadde Fortidsminneforeningen 7689 betalende medlemmer. Dermed fortsetter den gledelige trenden med økende antall nye medlemmer hvert år, selv om også 2021 var preget av pandemi og begrensede arrangementsmuligheter.

Medlem med årbok er det mest populære medlemskapet med 53% av de betalende medlemmene innenfor denne kategorien. Ordinært medlem følger etter med ca. 27% av den betalende medlemsbasen, mens medlemskap uten publikasjoner utgjør ca. 9%.

Tilbudet med kampanjepris, hvor nye medlemmer fra 1. september og ut året får to utgaver av magasinet Fortidsvern samt årbok til kr 200, har også i år vært vellykket. Vi hadde i denne perioden 259 nye betalende medlemmer innenfor denne kategorien. Medlemskapet blir overført til medlemskap med årbok året etter, og det er svært gledelig at størsteparten av disse kampanjemedlemmene ser ut til å fortsette medlemskapet sitt også i 2022.

Fortidsminneforeningens nyhetsbrev når ut til godt over 8 000 personer, noe som bygger opp under at foreningen står sterkt og er i positiv vekst.

Fortidsminneforeningen har to æresmedlemmer: H.M Kong Harald og H.M Dronning Sonja, som er Fortidsminneforeningens høye beskytter.

Hedersbevisninger

Det ble ikke delt ut noen hedersbevisninger i 2021. Det ble gjort vedtak om totalt fire utdelinger, som vil skje våren 2022. Disse vil nevnes i årsmeldingen for 2022.

Representantskapet

Representantskapet er Fortidsminneforeningens øverste organ. Det består av delegater valgt av de forskjellige avdelingene etter medlemstall og et ordførerskap. Representantskapet ble flyttet til høsten da det igjen var lov med fysiske samlinger. I 2021 ble det avholdt i Kristiansand, Agder, 17.-19. september.

Avdelinger og lokallag

Fortidsminneforeningen hadde 16 fylkesavdelinger og 51 registrerte lokallag i foreningen. Foreningen fikk ett nytt lokallag: Nittedal og Hakadal lokallag ble opprettet høsten 2021. Lokallagene Os og Fusa ble slått sammen til Bjørnafjorden lokallag.

Hovedstyret

Hovedstyret har gjennomført 8 ordinære møter. Frem til representantskapsmøtet 2021 besto styret av:

Leder: Margrethe C. Stang (Den trønderske avdeling)

Nestleder: Trude Knutzen Knagenhjelm (Sogn og Fjordane)

Styremedlemmer: Eline Holdø (Troms), Ole Jakob Holt (Oslo og Akershus), Elisabeth Erke (Finnmark)

Varamedlemmer: Christine Frønsdal (Hordaland), Trond Oalann, ny (Hordaland), Helge Skinnnes, ny (Buskerud)

Etter representantskapsmøtet i Agder i september 2021 består styret av:

Leder: Margrethe C. Stang (Den trønderske avdeling)

Nestleder: Trude Knutzen Knagenhjelm (Sogn og Fjordane)

Styremedlemmer: Eline Holdø (Troms), Ole Jakob Holt (Oslo og Akershus), Elisabeth Erke (Finnmark)

Varamedlemmer: Trond Oalann, (Hordaland), Helge Skinnnes, (Buskerud), Anne Marit Noraker, ny (Oppland). Trond Oalann måtte dessverre trekke seg fra styrearbeidet fra januar.

Hovedstyret har hatt et arbeidsutvalg bestående av styreleder, nestleder, samt generalsekretær.

Ansatte

Hovedadministrasjonen har sine kontorer i Dronningens gate 11 og i Rådhusgata 7, Oslo. I store deler av året har de ansatte hatt hjemmekontor. I 2021 har hovedadministrasjonen bestått av:

Generalsekretær Ola Fjeldheim

Organisasjonsavdelingen:

Organisasjonssjef Espen Ophaug

Økonomiansvarlig Ingeborg Ekre

Organisasjonsrådgiver Ingunn Emdal

Organisasjonssekretær Theodor Geelmuyden (fra 22. Mars)

Organisasjonssekretær Christine Sundbø (til 1. april).

Rådgiver, myndighetskontakt Bo Alexander Granbo

Kommunikasjonsansvarlig Trond Rødsmoen (50% organisasjon)

Redaksjon/publikasjon:

Redaktør Ivar Moe

Kommunikasjonsansvarlig Trond Rødsmoen (50% redaksjon)

Årbokredaktør Linn Willetts Borgen (50% stilling)

Avdeling Bygningsvern:

Mathilde Sprovin, avdelingsleder

Medarbeider Lars Erik Hald Haugen 75% stilling

Medarbeider Hedda Skagen Paulson (Permisjon fra 08.05)

Medarbeider Christine Sundbø (fra 15.04. 40% stilling fra 01.10)

Kommunikasjonsmedarbeider Joakim Rehaug Roth (50% stilling)

Medarbeider Noah Vagle (Fra 01.10)

Museum og eiendom:

Museums- og eiendomssjef Merete Winness

Rådgiver formidling Astrid Galstad

Rådgiver utvikling Cathrine Lillo-Stenberg

Rådgiver eiendom Christina Ljosåk Ross (Permisjon 09.06 - 31.12)

Rådgiver eiendom Kristin Bakken (vikariat fra 01.05 til 31.12.)

Rådgiver forskning og fagutvikling, Linn Willetts Borgen (50% stilling)

Merethe Skjelfjord Kristiansen (50%, Den Trønderske avdeling)

Ida Pettersen (50%, Hordaland avdeling. Fra 09.08)

Hovedadministrasjonen omfatter også et fast, ytre apparat:

Daglig leder på Borgund Tanna Gjeraker, 100% stilling

Vaktmester på Borgund Marit Kvamme Tokvam, 20% stilling

Husfrue på Røros Heidi Holden, timebasert ca. 15%

Regnskap

Regnskapet ble ført av Ingeborg Ekre.

Regnskapet for 2021 gir et korrekt uttrykk for virksomheten gjennom året og for stillingen pr. 31.12.2021.

Årets tall:

- Regnskapet viser total omsetning på kr. 39 289 216.
- Driftstilskuddet fra staten gjennom Klima- og Miljøverndepartementet er på Kr 8 954 197, hvorav 5 000 000 er til foreningens museumsdrift
- Inntekt fra medlemskontingenten er kr. 3 657 984; av dette er kr 1 467 550 videreført til fylkesavdelingene
- Regnskapet er gjort opp med et underskudd på kr 3 147 224
- Foreningens egenkapital er på kr. 17 884 399

Foreningen har egenkapital, og etter styrets oppfatning er forutsetningen for fortsatt drift til stede. Årsregnskapet for 2021 er satt opp under denne forutsetning.

Revisor har vært Partner Revisjon AS, Oslo, ved Anne Gudrid Tomterstad.

HMS

Merete Winness, leder for museum- og eiendomsavdelingen, var HMS-ansvarlig 2021. Det foreligger tariffavtale for de ansatte i hovedadministrasjonen, som er medlem av NHO/Abelia. I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører hovedadministrasjonen oversikt over totalt sykefravær blant de ansatte. I 2021 var sykefraværet på 0,22 %. Arbeidsmiljøet og den generelle trivselen i foreningen er god. Det har ikke vært arbeidsulykker eller skader av noen art. Foreningen har som mål å være en arbeidsplass med full likestilling mellom kvinner og menn og hvor det ikke skal forekomme forskjellsbehandling. Foreningens virksomhet forurensrer ikke det ytre miljø. Virksomheten ved Borgund stavkirke er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Drift av foreningen

Hovedadministrasjonens virksomhet er inndelt i fire hovedområder: Organisasjon, Bygningsvern, Publikasjon og Museum og eiendom. Hovedadministrasjonen har ansvar for gjennomføring av organisasjonens fellesmøter, har støttefunksjoner for avdelingenes og lokallagenes drift og for medlemsdatabasen.

I 2021 hadde lokallag og fylkesavdelinger anledning til å søke om arrangementsmidler. Disse midlene skal bidra til og støtte oppunder lokale aktiviteter i lagene. Det ble utbetalt støtte til 18 gjennomførte arrangement i løpet av året. Flere planlagte aktiviteter og arrangement lot seg ikke gjennomføre grunnet koronapandemien.

Ledermøtet for foreningens styreledere i lokallag og fylkesavdelinger ble avholdt i Oslo i november med ca. 60 deltakere. Den årlige tradisjonen med julebisp på stiftelsesdagen 16. desember ble i 2021 markert digitalt.

Vernesak

Fortidsminneforeningen jobbet aktivt med vernesaker over hele landet i 2021. Foreningens nasjonale ledd, fylkeslag og lokallag holdt et høyt aktivitetsnivå i vernearbeidet tross utfordringer med nedstengning. Foreningen var aktive i sitt arbeid med mediasaker, skoloring, debatter og bevisstgjøring. Det ble arbeidet særlig med bevisstgjøring knyttet til etterkrigstidens kulturarv, blant annet gjennom arbeidet med fagseminar og publikasjon om Y-blokka. Rødlista fikk svært mange nominasjoner og nye oppføringer. Disse sakene fikk god dekning i lokale medier og foreningen fikk gjennomslag i flere saker. Fjellheim, Apotekergården, Tingelstadgården, Tvillinghusene og Vigra kringkastar er blant sakene foreningen engasjerte seg i som førte til redning. En utfordring i flere tilfeller hvor bygninger ble reddet var styrt forfall i stedet for riving.

Politisk arbeid

Fortidsminneforeningens politiske arbeid knyttet seg til statsbudsjettet, høringer og stortingsprosesser. Foreningen har hatt løpende møter med relevante departementer, direktorater og stortingspolitikere- og komiteer. I anledning stortingsvalget 2021 arbeidet foreningen aktivt med å bevisstgjøre politikere og påvirke partiprogram, og veilede velgere gjennom en mediasak. Etter valget fokuserte foreningen på påvirkning av ny regjeringsplattform og møter med nyvalgte representanter. Foreningen fikk viktige gjennomslag i arbeidet med partiprogram og tre punkter i Hurdalsplattformen. Finansiering av Urnes verdensarvsenter sto sentralt i arbeidet. Politiske prioriteringer knyttet til kirkefond og klima har videre blitt arbeidet for med gode resultater.

Representasjon

Tidligere hovedstyreleder Leif Kahrs Jæger er Fortidsminneforeningens representant i nettverket Den Nordiske Trebyen. Organets formål er å styrke trebyene som kulturarv, livsmiljø og besøksmål. Jæger representerer også foreningen i Nordisk forum for bygningskultur (NFBK).

Mathilde Sprovin representerte Fortidsminneforeningen i styret i Murbyen Oslo fram til mai, da Espen Ophaug overtok. Espen Ophaug og Ingunn Emdal har representert foreningen i Frivillighet Norges nettverksgruppe for økonomiske rammevilkår. Gjennom denne gruppen jobbet Fortidsminneforeningen med forslag til ny forskrift om økonomisk rammetilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner.

Fond og stiftelser

Fisher-Lindsay-fondet er et felles skotsk-norsk fond, som forvaltes av Society of Antiquaries of Scotland (SAS) og Fortidsminneforeningen. I regi av fondet arrangeres det utveksling av forelesere i de to landene. Koronapandemien satte begrensninger for dette i 2021. I styret for den norske delen sitter Leif Anker (RA), Astrid Galstad og Linn Willetts Borgen.

Gjennom Miletjærefondet organiserer Fortidsminneforeningen salg av milebrent tjære til bruk på stavkirker og fredede bygninger.

MUSEUMS- OG EIENDOMSAVDELINGEN

Formidling og publikumsutvikling

En digital læringsressurs for skoleverket og andre, «Digital vei til kulturarv», er utviklet som en samleside for foreningens digitale materiale. Den skal være en ressurside for kulturminner som kunnskapskilde for bærekraftig utvikling, og er en del av foreningens strategi for bærekraftig besøk.

Det er foretatt 3D-filming av Torpo stavkirke. Med det er alle foreningens stavkirker i Buskerud 3D-filmet og lagt ut på «Digital vei til kulturarv». Torpo-filmen er pilot for et internt FoU-prosjekt for kunnskapsdeling og utdypet formidling gjennom 3D-film fra eiendommene.

I samspill med lokallaget har det blitt utviklet et eget Fortimus-materiale for Stordal gamle kyrkje til bruk for skolelever og barn som besøkende.

Museum og eiendomsavdelingen har holdt to felles digitale guidekurs for alle tilknyttet eiendommene, samt ett spesifikt for Reins kloster. Det har vært holdt digitale førstehjelpskurs for guider og andre tilknyttet eiendommene.

Det har vært gjennomført en prosess for utarbeidelse av en formidlings - og besøksavviklingsplan for det planlagte servicebygget ved Hopperstad og Hove, som et forarbeid før det skal utarbeides mer detaljerte arkitekttegninger. Arbeidet har skjedd gjennom fire digitale workshops i en gruppe bestående av ansatte i museums- og eiendomsavdelingen og Sogn og Fjordane avdeling.

Planleggingsarbeidet for av gjenoppbygging av fjøs og stall på Abborhøgda har gått videre, og det er innhentet rammetillatelse for bygging. Det er hentet ut kortreiste materialer i form av tømmer fra naboeiendommen av riktig kvalitet, som er fraktet opp på Abborhøgda for å tørke. I mars ble det gjennomført kurs i trevirke og materialkvalitet og i oktober kurs i tørrmuring på fjøstufte. Finnskogen natur og kulturpark la sitt arrangement «Møte med en fremmed kultur» til Abborhøgda, og for dette ble de kåret til årets arrangement under Kulturminnedagene 2021.

Arbeidet med å etablere utleieleiligheter i Garnisonssykehuset ble gjennomført i løpet av første halvår i 2021 og i juli kunne de første sommergjestene booke seg inn for ukesopphold. Det kom gode tilbakemeldinger fra gjestene. Fra midten av august flyttet studenter ved Politi høgskolen inn for skoleåret 21/22 og med dette er man godt i gang med det nye utleiekonseptet. I det østre trappeløpet valgte man dessuten å gjøre en historisk tilbakeføring til perioden da bygget var bolig for offiserer ved Fredriksvern 1818-1864. Prosjektet fikk støtte fra Vestfold og Telemark fylkeskommune.

Strategi for bærekraftig besøk ble utviklet av arbeidsgruppe på tvers i foreningen (Borgund/Sogn og Fjordane, Kvernes, Trøndelag og Buskerud) som gjennom åtte digitale møter utformet «Strategi for bærekraftig besøk». Det ble som en forlengelse av strategien utviklet informasjonsmaterialet «Huskelapp for bærekraft på tur» rettet mot besøkende ved eiendommene. Formidlingstilbudet «Snakk om tjære» ble utviklet som en del av formidling av bærekraft og gamle håndverkspraksiser.

Koronapandemien og besøks sesongen ved eiendommene. Et overordnet mål for besøksdriften sesongen 2021 var å holde flest mulig av eiendommene åpne under pandemien og bidra til positive kulturarvopplevelser og sommerferietilbud. Det samlede besøket til foreningens eiendommer i 2021 var 99680. Det er en økning på 7,1 % fra 2020. Sesongen forløp uten smittetilfeller ved noen av eiendommene.

Museums - og eiendomsmøter. Det er gjennomført to digitale museums- og eiendomsmøter med god oppslutning. Foreningens kommunikasjonsstrategi og digital formidling var tema for vårens møte, mens høstens tema var en oppfølging av «Strategi for bærekraftig besøk».

Søkbare museumsmidler. Eiendomsforvaltende avdelinger og lokallag kan søke satsningsmidler knyttet til hovedområder i Fortidsminneforeningens museumsstrategi. Engasjementet rundt disse midlene er stort, og det ble gitt støtte til mange spennende utviklingsprosjekter og tiltak.

Kommunikasjonstiltak for eiendommene. Det ble kjørt sommerkampanje på Facebook «La barna oppdage kulturarven i sommer». Dette ble fulgt opp av poster på Instagram med ukentlige innlegg rundt eiendommene på Instagram i hovedsesongen med budskapet «besøk oss».

Plan - og utviklingsarbeid for Urnes verdensarvsenter

Det er lagt ned et betydelig arbeid i oppfølging av Urnes som autorisert verdensarvsenter og planleggingen av et besøkssenter. For 2021 har arbeidet vært konsentrert rundt følgende:

Arkitektkonkurranse Urnes verdensarvsenter Utarbeidelsen av konkurransegrunnlaget var en lengre og grundig prosess for funksjonsbeskrivelser og krav til alle byggets områder, samt en inngående vurdering av krav til byggets utforming i det sårbare kulturlandskapet på Ornes. Ved konkurranseperiodens utløp 22. desember var det kommet inn 124 bidrag. Konkurransen ble finansiert med midler fra Luster kommunes næringsfond og fra en privat giver.

Kostnadsberegning av bygget er utført av ekstern faglig ekspertise, og det er sendt søknader til Nasjonale kulturbygg, Klima- og miljødepartementet og Vestland fylke om finansiering av bygget.

«Urneshagen» er en del av senterets tomt, og skal utvikles som en informasjons- og opplevelshage. Målet er å skape en overbygning hvor kultur og natur er i balanse hvor utviklingen av landskapet på Ornes settes i et historisk perspektiv. Det er opprettet en arbeidsgruppe med lokal representasjon og et samarbeid med kompetansemiljøer innen miljø- og naturvitenskap ved Høgskolen Vestlandet.

Arbeidsgruppen for utstillingen «Tre og tro gjennom tusen år» har fortsatt sine forarbeider for utstillingen, bl.a. med kartlegging av gjenstander og fortellinger. Det er arrangert to digitale faglige inspirasjonsseminarer for alle som er tilknyttet det utstillingsforberedende arbeidet. Utstillingen skal være forskningsbasert og utviklingen av utstillingsplanene knyttes til relevante fagmiljøer og fagkapasiteter.

Det er lagt ned et omfattende arbeid med drift og rapportering av Urnes som autorisert senter. Det har vært en tett oppfølging mot Norges Verdensarvs arbeid med basisutstilling for alle verdensarvsentere. Sommeren ble det 2021 gjennomført en fullskala publikumsundersøkelse, i samarbeid med Rambøll.

Forskning og utvikling

Treets mester. I 2020 ble prosjektet «Treets mester» igangsatt, der nordportalen i Urnes stavkirke skal gjenskapes av dagens treskjærere. Den ferdige kopien skal bli en del av utstillingen i det kommende verdensarvsenteret på Ornes, men prosjektet skal også frembringe ny kunnskap om portalens tilblivelseshistorie. Det er gjennom 2021 foretatt befaringer for å kartlegge trær av egnede dimensjoner til prosjektet, med tanke på felling

vinteren 2021/2022. Det er gjennomført to fagsamlinger om verktøy i prosjektet, én digital og en fysisk, hvor både treskjærere og smeder deltok. Sommeren 2021 arbeidet det ene treskjærerteamet på Urnes og formidlet sin kunnskap til de besøkende. Denne forskningsformidlingen ble knyttet sammen med øvrig guideopplegg i stavkirka.

Dendrokronologiske undersøkelser. Som oppfølging av innledende undersøkelser i 2020, ble det høsten 2021 gjort ytterligere dendrokronologiske undersøkelser i Lydvalloftet på Voss. Sommeren 2021 ble det gjennomført befaringer i Torpo og Uvdal stavkirker for å identifisere aktuelle prøvesteder for dendrokronologiske undersøkelser. Resultatene vil bli formidlet i de 3D-filmede modellene av stavkirkene.

Internasjonale samarbeidsprosjekter. Gjennom året har museums- og eiendomsavdelingen hatt kontakt med flere forskningsmiljøer i inn- og utland som ønsker å innlemme foreningens eiendommer og gjenstander i sine prosjekter. Et slikt samarbeid ble fullført sommeren 2021, der forskere fra Det tekniske universitetet i München har utforsket Borgund stavkirke ved bruk av digitale metoder. Deres tolkninger og resultater vil bli formidlet digitalt og i fysisk formidlingsmateriell på Borgund.

Klima-MOV. I 2021 ble Kvernes stavkirke en del av Riksantikvarens mangeårige miljøovervåkningsprogram «Miljøovervåking av konsekvensene av klimabelastningene på fredete bygninger». Fra tidligere er Finnesloftet, Hustad kirke, Moster gamle kirke, Lydvalloftet, Rasmusgården og Urnes stavkirke en del av prosjektet.

Sikring

Riksantikvaren bevilger årlig betydelige tilskudd til sikringsanleggene ved stavkirkene, og det er løpende dialog om utvikling og fornyelse av anleggene. Forberedelser til oppgradering av slokkeanlegg og nytt teknisk rom for dette ved Kvernes stavkirke fortsatte i 2021 med mål om ferdigstilling i 2022.

De lokale tilsynshaverne for sikringsanleggene utfører jevnlig rutinekontroll og rykker ut ved alarmer. Dialogen mellom Riksantikvaren og Fortidsminneforeningen om alternativer for fysisk sikring på Urnes stavkirke fortsatte i 2021. Det ble installert innbruddsalarm i Hove kirke.

Utleie

Hovedadministrasjonen formidler utleie av Rasmusgården og Per Amundsagården på Røros til foreningens medlemmer. På grunn av reiserestriksjoner og smittevern var det færre overnattinger på Røros-gårdene i 2021 enn før pandemien. Fra juli 2021 har det også vært utleie av to hybler og en leilighet i Garnisonssykehuset i Stavern.

Istandsetting, vedlikehold og konservering

Tjæring. I 2021 ble Borgund stavkirke og Hopperstad stavkirke tjæret. På Borgund stavkirke ble partier hvor tjæren var mest slitt tjæret. På Hopperstad stavkirke ble takoverflater tjæret. Arbeidet ble finansiert av Riksantikvaren.

Museums- og eiendomsavdeling har startet prosjekt med innsamling og systematisering av erfaringsbasert kunnskap knyttet til påføring av tjære. Prosjektet mottar tilskudd fra Riksantikvaren.

Tilstandsvurdering av kirker. Norconsult har i 2021 tilstandsvurdert Hustad kirke, Gaupne gamle kirke, Hestad kapell, Holdhus kirke og Stordal gamle kirke. Rapportene viser behov for

utbedringer ved alle kirkene, og for enkelte behov for undersøkelser og overvåkning av enkelte skader.

Tilstandsvurderingene er finansiert av Riksantikvaren gjennom Barne- og familiedepartementets tilskudd til kulturhistoriske viktige kirkebygg. I 2021 har foreningen etter søknad fått bevilget midler til tilstandsvurdering av Logtun kirke og Sakshaug gamle kirke. Dette blir gjennomført i 2022.

Fortidsminneforeningens felles vedlikeholdsfond. Fortidsminneforeningens vedlikeholdsfond var i 2021 på kr 284.000,- og vi mottok søknader fra forvaltende lokallag og fylkesavdelinger på til sammen kr 674.000,-. Tiltak som fikk tilskudd og som ble gjennomført i 2021 var skjøtselsdugnad på Huth fort, maling av kledning og vindskier på Logtun kirke, arbeid på skordene på Rødven stavkirke, solskjerming på stavkirkene i Buskerud, og reparasjon av vindu og takrenner på Nonneseter kapell. Enkelte tiltak lot seg ikke gjennomføre i 2021 og resterende tilskudd fra fondet ble overført til 2022.

KOMMUNIKASJON

Kommunikasjonsarbeidet i 2021 var preget av en rekke større prosjekter i regi av Fortidsminneforeningen: Fortsettelsen av arbeidet med Jorderik og Treets Mester (kopiering av Urnesportalen) og lanseringen av satsingene Håndlag og Husbruk. I tillegg var Urnes verdensarvsenter et stort og viktig tema dette året, knyttet til finansiering og til gjennomføring av arkitektkonkurransen.

Satsingen på produksjon av film som begynte med pandemien i 2020 ble opprettholdt gjennom 2021. I løpet av året publiserte vi rundt 35 filmer, de fleste produsert internt. Disse omfattet blant annet sommerkampanjen, medlemskampanjer, Treets Mester og promotering av Håndlags aktiviteter. Herlig Film AS sto for produksjonen av tre filmer om Jorderik-prosjektet.

Vi lanserte tre verve- og profileringskampanjer i 2021. Sommerkampanjen besto av tre filmer som ble publisert på Facebook og Instagram, som innlegg og annonser. 1) Torpo, Uvdal og Nore stavkirker i Buskerud; 2) Rosekyrkja, og Kvernes og Rødven stavkirker i Møre og Romsdal; 3) Urnes, Hopperstad, Kaupanger og Borgund stavkirker ved Sognefjorden. Parallelt kjørte vi en egen Fortimus-kampanje rettet mot barnefamilier. I september og oktober gjentok vi fjorårets profilering av Kampanjepris kr 200.

Facebook og Instagram er fortsatt våre viktigste SoMe-kanaler. Ved utgangen av året hadde vi ca. 24 000 følgere på Facebook og ca. 8000 følgere på Instagram.

Fortidsminneforeningens profilmanual ble i 2021 oppdatert og digitalisert for å gjøres tilgjengelig for alle i en åpen nettløsning, Frontify. Dette skal lette arbeidet med å tydeliggjøre foreningens visuelle profil internt og eksternt. Her er hele vår designmanual, med logoer, fonter, fargekoder, designelementer, maler etc. samlet. Prosjektet omfattet også en justering av foreningens logo for bedre lesbarhet, som nå fins på bokmål, nynorsk og nord-samisk. Løsningen ble tilgjengelig fra januar 2022.

Fortidsvern – Norges største kulturminnemagasin

Foreningens medlemsblad Fortidsvern kom med fire utgivelser i 2021. Vi ser at interessen for bladet er stabil blant dem som velger Fortidsvern som en del av medlemskapet. Det er lett å tenke at et papirmagasin virker umoderne i en digital tid. I en slik sammenheng er det enda lettere å glemme at eksklusiviteten blir vannet ut i digitale versjoner. Fortidsvern er ikke

alene et produkt som skal bringe informasjon til en kunde. Fortidsvern er en opplevelse som man går og venter på og som er en del av medlemmets identitet. Fortidsvern leses av ca. 20 000.

Fortidsminneforeningens årbok

Fortidsminneforeningens årbok er et av Norges eldste vitenskapelige tidsskrifter, og utkom for første gang i 1846. Artikler i årboken gir publiseringspoeng på nivå 1 og vurderes både internt av redaksjonsrådet og gjennom eksterne fagfellevurderinger. Redaksjonsrådet har i 2021 bestått av Oddbjørn Sørmoen, Morten Stige, Trond Indahl, Ane Ohrvik og Vegard Røhme. Årboken for 2021 hadde åpent tema, som et nikk til den første utgaven som kom for 175 år siden.

AVDELING BYGNINGSVERN

Kulturminner for alle

Kulturminner for alle ble sluttført i 2021, med unntak av enkelte gjenstående tilskuddsprosjekter som ennå ikke er avsluttet. Disse følges opp videre. Covid-19 har medført noe utsettelse, siste KFA-workshop gjennomføres i Agder i mai 2022.

Ressursgruppa KFA har bestått av 15 tradisjonsbærere, som er benyttet som formidlere og kursholdere på workshops i KFAs regi og på ulike tilskuddsprosjekter. I 2021 er det gjennomført to samlinger med ressursgruppa: Stavanger i juni og Oslo i november. Ressursgruppa videreføres inn i foreningens nye satsning på unge og tradisjonshåndverk: Håndlag.

Håndlag

Prosjektet Håndlag startet opp i april og finansieres av Sparebankstiftelsen DNB med 15 millioner kroner fordelt på 5 år.

Kurs for unge håndverkere:

Det er i 2021 gjennomført 7 kurs for unge håndverkere:

- Nord-Trøndelag, i samarbeid med Verdal vgs. Sand folkehøyskole og Stiklestad Nasjonale Kultursenter.
- Lillehammer, i samarbeid med Lillehammer vgs. og Lillehammer Museum, avd. Maihaugen.
- Kurs i taktekking på Dovre, i samarbeid med Hjerleid Handverkskole.
- Kurs i muring av buer i Oslo, i samarbeid med Murbyen Oslo, Norsk Murforum og Kulturetaten.
- Dugnadscamp i Valdres – Oppsetting av båtnaust.
- Drammen, i samarbeid med Åssiden vgs. Kongsberg vgs. og Drammens Museum.
- Jenteworkshop, i samarbeid med tilsynshaver og prosjektkoordinator på Lillingstonheimen Alexander Rauboti. Her samlet vi 20 kvinnelige, unge håndverkere til tre-dagers workshop på Lillingstonheimen.

Stipend til unge håndverkere:

KFA delte i 2021 ut 4 stipend til unge håndverkere. Stipendmidlene er øremerket deltagelse på Treseminaret på Hjerleid og Handverksdagene på Røros. Det kom inn 28 søknader til

fristen 1. november 2021. Stipend ble tildelt Fredrik Schulstad, Miriam Morinoko, Sondre Lohne og Lillian Nummedal Bryn.

Prosjekt Jorderik

Istandsetting av eiendommen Jorderik har pågått gjennom hele 2021. Eksteriørarbeidene ble avsluttet sommeren 2021, og interiørarbeidene startet opp. I forbindelse med arbeidene er det arrangert kurs for unge håndverkere og lærlinger i restaurering og håndhøvling av panel. Det er også produsert tre nye filmer om arbeidene som omfatter: gjenoppbygningen av atelieret, istandsettingen av uthuset, og sirkulærøkonomiens prinsipper.

Prosjekt Karusbakken

Fortidsminneforeningen ervervet husmannsplassen Karusbakken i Vågå sommeren 2021. I tillegg til å sette Karusbakken i stand, skal plassen fungere som en arena for kurs og kompetanseoverføring i tradisjonshåndverk. Prosjektet mottok 3,5 millioner kroner i støtte fra Sparebankstiftelsen DNB. Det er opprettet en lokal medvirkningsgruppe for Karusbakken, der blant annet Nord-Gudbrandsdalen lokallag er representert.

Prosjekt Gamlebanken, Lærdal

Fortidsminneforeningen startet høsten 2021 arbeidet med å overta Gamlebanken i Lærdal, fra Lærdal kommune. Bygget skal settes i stand, og utvikles med en drift som sikrer aktivitet i bygningen. Arbeidene vil foregå i samarbeid med Sogn og Fjordane avdeling.

Husbruk

Fortidsminneforeningen har inngått en avtale med Stiftelsen UNI for programmet Husbruk, der stiftelsen stiller 20 millioner kroner til disposisjon. Med erfaringer fra Jorderik og KFA skal foreningen gjennom kortvarig eierskap redde og sette i stand kulturminner som står i fare for å gå tapt. Istandsettingsprosjektene skal være forbildeprosjekter for gjenbruk og sirkulærøkonomi, og benyttes som arena for kompetanseoverføring i tradisjonshåndverk. Det er opprettet en styringsgruppe for Husbruk, som består av Sverre Landmark, Paul Manger, Trine Skei Grande og Helge Skinnes. Avdeling Bygningsvern har høsten 2021 jobbet fram det første Husbruk-prosjektet: Moderne Markiser i Halden, i tett samarbeid med Halden lokallag og Østfold avdeling.

Oslo, 9. mai 2022

(sign)

Margrethe C. Stang
Styreleder

(sign)

Trude Knutzen Knagenhjelm
Nestleder

(sign)

Elisabeth Erke

sign)

Ole Jakob Holt

(sign)

Eline Holdø

(sign)

Ola H Fjeldheim

Balanse

Fortidsminneforeningen

EIENDELER	Note	2021	2020
<u>Anleggsmidler</u>			
Borgund besøkssenter - ombygging	19, 28	760 737	882 455
Garnisonsykehuset oppgradering	19, 28	4 692 660	711 252
Lillingstonheimen	19, 28	85 281	90 583
Karusbakken	19, 28	441 335	
Inventar, kontormaskiner, nettside	19, 28	809 185	530 090
SUM ANLEGGSMIDLER		6 789 199	2 214 381
<u>Omløpsmidler</u>			
Jorderik eiendom for videresalg	29	14 310 685	7 949 331
Bankinnskudd og kontanter	20	17 237 878	29 847 479
MVA til gode	21	24 364	136 162
Kundefordringer	21	634 726	330 116
Andre fordringer	21	595 391	3 433 330
Beholdning trykksaker og andre varer	22	609 624	593 277
Periodisering av prosjektmidler			-
SUM OMLØPSMIDLER		33 412 668	42 289 696
<u>SUM EIENDELER</u>		<u>40 201 867</u>	<u>44 504 077</u>
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Vedlikeholdsfond søkbare midler	8	369 645	399 817
Annen egenkapital	27	17 514 754	20 631 807
<u>SUM EGENKAPITAL</u>		<u>17 884 399</u>	<u>21 031 623</u>
Kortsiktig gjeld			
Skyldig skatt og arbeidsgiveravgift	23	1 357 736	1 214 860
Leverandørgjeld	24	5 592 288	3 285 495
Påløpt lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift	25	1 936 251	1 702 980
Annen kortsiktig gjeld	26	2 601 112	80 810
Periodisering av prosjektmidler	3	10 830 081	17 188 310
SUM KORTSIKTIG GJELD		22 317 467	23 472 454
<u>SUM EGENKAPITAL OG GJELD</u>		<u>40 201 866</u>	<u>44 504 077</u>

Oslo, 9. mai 2022

Margrethe Stang
Styreleder

Trude Knutzen Knagenhjelm
Nestleder

Eline Holdø
Styremedlem

Ole Jakob Holt
Styremedlem

Elisabeth Erke
Styremedlem

Ola H. Fjeldheim
Generalsekretær

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 11 pages before this page

Tämä asiakirja sisältää 11 sivua ennen tätä sivua

Detta dokument innehåller 11 sidor före denna sida

Dokumentet inneholder 11 sider før denne siden

Dette dokument indeholder 11 sider før denne side

authority to sign

asemavaltuus

ställningsfullmakt

autoritet til å signere

myndighed til at underskrive

representative

nimenkirjoitusoikeus

firmitteckningsrätt

representant

repræsentant

custodial

huoltaja/edunvalvoja

förvaltare

foresatte/verge

frihedsberøvende